

MAGYAR LAPOK

T. „Otthon” Irók és Hírlapírók Köré
GABRIA

BUDAPEST
Kispest-körút 9-11.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Felelős igazgató: FOLLMANN GEZA
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Cannesban meghalt dr Miron Christea az ortodox egyház pátriárchája és Románia miniszterelnöke

Románia nagyérdemű miniszterelnöke, **Christea** patriárcha hétfőn este féltíz órakor meghalt a délfranciaországi Cannesban, hová csak pár nappal ezelőtt utazott ki egészsége helyreállítására. Még elutazása utolsó pillanatáig is szilárd kötelességtudással és gondos bölcsességgel irányította a kormány működését, s résztvett a kormányzat minden irányu szövevényes munkájában. Együttal, mint a romániai önálló ortodox egyház feje is példaadó lelkesedéssel és magas szempontokra törekvéssel vezette ennek az egyháznak az ügyeit. Halála híre annál váratlanabban érte úgy az ország egész közönségét, mint közvetlen munkatársait és tisztelőinek óriási se-regét.

Élete történelmi idők sodrának volt az igen tartalmas kifejezője, s mindig emelkedő irányban fejlődött. Történelmi nagy fordulatoknak volt nemcsak a tanuja, de előkészítője, együttdolgozója és diadalmas előjárója is. Az az életpálya, amit végigjárta, az alulról való fölemelkedésnek tüneményes ívelését mutatta mind az utolsó napig. Az öregséget is csak egy évvel ezelőtt emlegette, mikor Öfelsége a Király előtt miniszterelnökké megbízása idején meghatottan szólott arról, hogy őt a maga hajlott korában már nem gyöttrik földi hiúságok és hatalmi vágyak, s csak a trón és a nép iránti kötelességteljesítés lelkesedése tölti el. De ebben a földi élettel való méla leszámolásban is még mindig a magasra jutott életpálya, az ország hivatali legnagyobb fényének a ragyogása vette körül.

És éppen ebben a ragyogó öregségben még mindig volt ígérő ereje és hatása, hogy a fiatal román nemzedék lelkét eréllyel és mégis szeretettel megragadja, s új és tartalmas munkáju lendületek felé terelje. Hogy Öfelsége a király a múlt évi országos válság idején őt

hívta meg a legtekintélyesebb román államférfiakból alakított nemzeti egységkormány élére, ennek jelképi jelentősége is volt, de egyúttal az események nagy fordulatait előidéző

óriási hatása is. Az elhunyt patriárcha mindenesetre azzal a nagy lelki megnyugvással fejezhette be fényes pályafutásu életét, hogy mindvégig helytállott és nagy érdemeket szerzett hazája és népe legfontosabb érdekeiben.

Az ország összes lakói között a magyar népkisebbség is tisztelő kegyelettel hajlik meg az elhunyt egyházfő és országvezér emléke előtt.

den előadást; ünnepek és fogadások sem tarthatók. Minden köztisztviselő nagy gyászlobogót tűz ki, az ország minden templomában istentiszteletet lesznek az elhunyt államférfi és egyházfő lelkiüdvéért.

A betegség lefolyása

A miniszterelnök betegségéről a következőket közlik: Február hónap elején a patriárcha-miniszterelnök egészségi állapotában rosszabbodás következett be. Az orvosok azt tanácsolták, hogy néhány napig ne hagyja el a lakását. Emiatt nem tudta letenni az esküt az új kormány megalakulásakor a királyi palotában. Rendeletétörvényt kellett kiadni, hogy az esküt a Semmitőszék elnöke és a király személye körüli miniszter jelenlétében, a patriarchián is letehesse.

Orvosai aztán azt tanácsolták, hogy a délfranciaországi Cannesben keressen gyógyulást. A patriárcha betegsége ellenére is elnökölt még az elutazása előtt tartott minisztertanácsban és február 23-án elutazott Cannesbe.

Február hó végén a patriárcha egészségi állapota súlyosra fordult. A kormányelnök súlyos influenzát kapott, ami tüdőgyulladásba ment át. Azonnal orvosi tanács ült össze, amelyen kezelőorvosa, dr. Baltaceanu és Charles Laubry, párizsi orvos tanár vettek részt. Először azt hitték, hogy nincs veszély. A beteg állapota azonban hirtelen rosszabbra fordult. Az egyre aggasztóbb hírekre a román kormány intézkedett, hogy Lemiere híres orvos tanár is a beteg ágyához hívsák.

A hétfői nap folyamán a miniszterelnöknek állandó telefonösszeköttetésben állott a patriárcha cannesi villájával, ahonnan óráról-órára közölték a kormányelnök betegségének fejleményeit. Délután a beteg szíve kezdett kihagyni.

Az utolsó orvosi jelentés a halál bekövetkezése előtt

Hétfőn délután a patriárcha kezelőorvosa a következő jelentést adta ki:

Nyolc nappal ezelőtt Miron Christea patriárcha-miniszterelnök, aki a délfranciaországi Cannesben van szabadságon, egy hűlés következtében légesőhurutot, majd tüdőgyulladást kapott. A patriárchát megvizsgálta Charles Laubry, a párizsi orvos fakultás tanára is. A beteg állapota, amely kezdetben kielégítőnek látszott, az utolsó időben súlyosra fordult. A szív kezd engedni. A helyzet rendkívül súlyos.

Cannes, 1939. március 6-án, 17 órakor.

Dr. BALTACEANU professzor.

A kormány közli a halálhírt és elrendeli a nemzeti gyászt

Christea Miron patriárcha egészségét pár hét óta gyöngélgedés támadta meg, s azután a lappangó betegség annyira erőt vett rajta, hogy ágyának esett és a hivatali munkában se vehetett részt az addigi beható élénkséggel és odaadással. Orvosai tanácsára tizenkét nappal ezelőtt a franciaországi Cannesban keresett gyógyulást és üdülést. Kezelőorvosa, dr. Baltaceanu kíséretében utazott el a francia fürdőhelyre. Onnan érkezett hétfőn a késő est órákban a halál szomorú híre.

Bucuresti tudósítónk táviratozza, hogy a miniszterelnökség a következő közlést adta ki:

Dr. Miron Christea, Románia patriárchája, miniszterelnök, 1939. március 6-án Cannesben 23 óra 25 perckor (bucuresti idő szerint), meghalt. A patriárcha-miniszterelnöknek nemzeti temetése lesz. Minden iskola és minden hivatal a nemzeti gyász kifejezésére kedden és a temetés napján szünetel. Ugyane napokon jelfüggesztenek min-

Az első telefonközlés az elhalálozásról

A halál hírének Bucurestivel éjjel 12 órakor közölte *Emilian Antal* lelkész, aki egész idő alatt a beteg ágya mellett őrködött.

A király Armand Calinescut nevezte ki miniszterelnökké

Bucuresti. Saját tud. A király hétfőn éjjel, március 7-iki kelettel dekrétumot irt alá, amely szerint *Armand Calinescu* helyettes miniszterelnököt, belügyminisztert és ideiglenes hadügyminisztert miniszterelnökké nevezi ki.

Fontosabb adatok Miron Christea patriarcha életéből

Miron Christea patriarcha 1868 július 18-án született Maroshévízen. Iskoláit a besztercei szász főgimnáziumban, majd a naszói román főgimnáziumban végezte, ahol jelesen értett és hamar kitűnt tanuló társai közül. Kitüntetéssel tette le a lelkészi képesítő vizsgát 1890-ben és az egyházi körök hamarosan felfigyeltek a tehetséges fiatal lelkészre. *Roman Miron*, az akkori nagysebenedi metropolita is felismerte nagy képességeit és lehetővé tette, hogy tovább képeztesse magát. A fiatal Miron Christea a budapesti egyetemre kerül, ahol román és német irodalmat és pedagógiát hallgat. 1894-ben ő vezeti a román diákküldöttséget a constantai diákkongresszusra, ahol nagy beszédet mond és kijelenti, hogy Erdélyben is román zászlónak kell lengeni. 1895-ben a budapesti egyetemen doktorátát avatják. Doktori disszertációjának címe: „Eminescu élete és művei”. 1896-ban főegyházmegyei szentszéki titkár lesz Nagyszebenben.

Ebben a minőségben nagy munkát fejtett ki, de ideje maradt arra is, hogy irodalmi és tudományos működését is folytassa. Közben megbízzák az erdélyi görögkeleti román lelkészek illetményeinek rendezésével és ezzel egy évig dolgozik a budapesti vallási és közoktatásügyi minisztériumban.

A román újságírás fejlesztése terén is nagy érdemei vannak. Három évig szerkesztette a „Telagraful Român” című szebeni lapot, mely az erdélyi ortodox érsekség lapja volt. Nagy szerepet játszott az Astrában is és általában nagy tevékenységet fejtett ki minden román közművelődési mozgalomban. Az ő nevéhez fűződik a nagysebenedi ortodox székesegyház újjáépítésének az érdeme is. Számos könyve jelen meg s a román közmondások, tájszólások s hasonlatok összegyűjtésével egy 300 oldalas művet is alkotott, mely néprajztudományi szempontból igen nagyértékű.

1908-ban szentelték protosinccelossá, majd 1909 december 4-én elfoglalja a karánsebesi ortodox püspöki széket. 1918-ban részt vesz a gyulafehérvári nagygyűlésen és egyik tagja ama delegációnak, mely Ferdinánd királynak megviszi a gyulafehérvári határozat hírért. Nem sokkal később metropolitának nevezik ki. A román görögkeleti egyházat patriarchatusi rangra emeli és 1925-ben a Szent Szinódus egyhangúan Románia első patriarchájává választja. 1926-ban Ferdinánd király kinevezi a régens-tanácsba, melynek tagja még *Miklós herceg* és *Cheorghie Buzdugan* semmitőszéki elnök. Ferdinánd király halála után ez a hármas kormányzótanács végezte az uralkodói hatáskör teendőit egész 1930 június 8-ig. Őfelsége II. Károly király trónra lépéséig.

Mint egyházfőnök nagy érdemei vannak abban, hogy az erdélyi ortodox egyház szervezeti szabályait, illetve annak alapelveit az egész romániai ortodox egyház megszervezésére is kiterjesztette. Ekként nagyszabású egyház-szervezeti reformot hozott létre, ez a belső hitélet fejlesztésére is erős hatásokat gyakorolt. Gondot fordított egyháza külső kapcsolataira is és így lépett nagyérdeklődéssel érintkezésbe az anglikán egyházzal. Evégett Londonba is ellátogatott, majd a lengyelországi ortodox egyház vezetőinél is látogatást tett.

A pártkormányok mult évi leszerelésére őta őfelsége őt a nemzeti egység elve alapján létesült első kormány miniszterelnökéül hívta meg, s e kormány az új alkotmány kiadásakor fejezte be működését. Őfelsége az új alkotmány alapján alkotott első kormány elnökéül is meghívta, s ezt a tisztséget most bekövetkezett haláláig vitte.

A halál hírének éjjel közölte Párizsból a Rador távirati ügynökség is. Eszerint a beteg 18 órakor elalélt, ereje percről-percre fogyott és 21 óra 25 perckor bekövetkezett a vég.

Tatarescu párizsi román nagykövet hétfőn reggel Cannesbe érkezett.

Gyászistentiszteletek a nagyváradi templomokban, s a váradi és szatmári egyházmegyékben.

Miron Christea patriarcha-miniszterelnök lelküdvéért a nagyváradi templomokban kedden délből 12 órakor gyászistentiszteletet tartottak.

A nagyváradi-szatmári római katolikus püspökség közli az egyházmegye plébániahivatalaival, hogy *Miron Christea* patriarcha-miniszterelnök temetése napján felsőbb rendeletre az egyházmegye minden templomában gyászistentiszteletet kell tartani az elhunyt patriarcha lelkiüdvéért. A liberára a hivatalos hatóságok képviselőit is hívják meg.

A temetés napját közölni fogjuk.

Gafencu külügyminiszter nyilatkozott egy magyarországi lapnak a román-magyar megegyezésről

Azt mondotta, hogy a megegyezés harmadik államok közvetítése nélkül is létrejöhet

Varsóból jelentik: *Gafencu* külügyminiszter a varsói román nagykövet társaságában nyilatkozott a „Pesti Hírlap” tudósítójának. Románia és Magyarország viszonyáról:

Magyarországot és Romániát több közös gazdasági probléma köti össze, így például a búzaértékesítés kérdése is. A két ország között létrejöhet a megegyezés harmadik állam köz-

vetítése nélkül is, mert ez nem csupán politikai tekintetből lenne hasznos, hanem földrajzi szükségesség is. Kijelentette a külügyminiszter, hogy ilyen irányban már van is érintkezés Budapest és Bucuresti között.

Varsóból jelentik: *Gafencu* román külügyminiszter elutazott Varsóból.

Negrin és Del Vayo menekülő repüléssel Toulousba érkezett

A madridi nemzetvédelmi tanács hajlandó a meghódolásról tárgyalni. — Barriot köztársasági parlamenti elnök helyesli Negrinék elűzését

Toulouseból jelentik: Hétfőn délelőtt fél tizenegykor repülőgépen a városba érkezett *Negrin* volt spanyol köztársasági miniszterelnök, *Del Vayo* külügyminiszter és a köztársasági kormány többi tagjai.

Burgosból jelentik: A Stefani-ügynökség értesülése szerint Burgosban mindjobban megerősödik az a vélemény, hogy a madridi államcsíny

után megalakult a Nemzetvédelmi Tanács hajlandó lesz tárgyalni a köztársaságiak feltétel nélküli meghódolásáról.

A Párizsban tartózkodó *Martinez Barrio*, a spanyol köztársasági korszak elnöke kijelentette a Havas-ügynökség munkatársának, hogy teljesen egyetért a madridi védelmi tanáccsal. Helyesli azt, hogy a spanyol köztársaságiak eltávolították *Negrin*-t, mivel így gyorsabban véget lehet vetni a polgárháborúnak.

La Passionara asszony az orosz menekültek között.

Oranból jelentik: Az itteni repülőtéren egy spanyolországi repülőgép érkezett 8 utassal. Az utasok valamennyien oroszok. Egyikük feltűnően hasonlít a véres terrorselekményeiről hírhedt *La Passionara* asszonyra, akit mint ismeretes *Azana* elnök utódjaként emlegettek. A repülőgép egyébként Albaceteből indult.

Korompai József:
Az örök élet érettségijén
Ara tűzve 75 Lei
Az Istenben harmonikusan megnyugvó szenvedés érte mének valóságos zsoliára és himnusza ez a könyv.

A cseh kormány ultimátumot küldött a szlovák kormánynak

Követeli a cseh-szlovák katonai és külpolitikai egységet. Nem engedi meg az önálló szlovák hadsereget. — Volosin kárpátorosz kormányát is szétrobbantják

Párizsból jelentik: A *Ce Soire* prágai jelentések alapján azt a hírt közli, hogy a csehek és a szlovákok közötti ellentétek már a végsőkig kiéleződtek. A lap szerint a cseh kormány ultimátumot küldött Pozsonyba, amelyben lefekteti követeléseit. Az ultimátum következő pontokból áll:

1. A pozsonyi kormány szlovák miniszterei ünnepélyes nyilatkozatban jelentsék ki, hogy hűen kitartanak a csehszlovák államegység mellett, úgy hadügyi, mint külpolitikai tekintetben.

2. A szlovákok elszakítására irányuló propagandát azonnal szüntessék meg. Ha Sidor miniszter nem hagyja abba agitálását, távoznia kell a központi kormányból.

3. Önálló szlovák haderő felállításáról szó sem lehet.

Pozsonyba hétfőn megérkezett a cseh kormány ultimátuma. A szlovák kormány a délutáni minisztertanácson behatóan foglalkozott a követelésekkel és a kiszivárgott hírek szerint álláspontjuk mindinkább arra hajlik, hogy a prágai kormány által kívánt hűségnyilatkozatot nem teszik meg. A minisztertanács elhatározását élenként befolyásolja az, hogy annak idején, mikor a cseh-szlovák ideiglenes alkotmányt létrehozták, a szlovák vezérek Prágától ígéretet kaptak a végleges szlovák alkotmány független elhatározására.

Volosint Prága felszólította a lemondásra. Revajt elmozdította a miniszterségből.

Husztról jelentik: A prágai központi kormány felszólította Volosin kárpátorosz miniszterelnököt, hogy nyújtsa be lemondását. A prágai kormány azzal indokolja felszólítását, hogy a politikai helyzet és a köznyugalom fenntartása teszi szükségessé a lemondást. Volosin miniszterelnököt a cseh kormány még azelőtt szeretné eltávolítani, mielőtt összehívna a kár-

pátorosz országgyűlést és az összehívó rendelkezést már a prágai kormány szeretné kiadni. Volosin azonban visszautasította a cseh kormány felszólítását és kijelentette, hogy egyál-

talán nem tartja komolyknak a központi kormány által felhozott indoklásokat, mert Kárpátalján a legteljesebb rend és nyugalom uralkodik.

Prágából jelentik: Hacha cseh-szlovák köztársasági elnök Revaj kárpátorosz minisztert felmentette állásából és helyére Klocsurákot, Volosin személyes titkárárt nevezte ki. Revaj felmentése nagy meglepetésként hatott úgy Ruzsinszkóban, mint Szlovákiában. Az eltávolítást úgy fogják föl, hogy ezzel Prhala tábornok kárpátaljai működését kívánta Prága akadálytalanra tenni.

Belgium parlament nélkül

A király Pierlot kormányát megbízta az új választásokig az ügyek továbbvitelével

Brüsszélből jelentik: Vasárnap a késő éjszakai órákig folytak a tanácskozások a kormányválság megoldására. A tanácskozásokat hétfőn délelőtt folytatták. Pierlot, akit tudvalegőleg megbízták a kormányalakítással még hétfő reggel úgy nyilatkozott, hogy délutánra valószínűleg megtudja alakítani az új kormányt.

Legújabb brüsszeli jelentés szerint a hétfői tárgyalások sem vezettek eredményre és Lipót bellga király hétfőn délután aláírta a belga képviselőházat feloszlató rendeletet. Együttal a Pierlot-kormány lemondását nem fogadta el, hanem megbízta az ügyek továbbvitelével.

Olasz-német tárgyalások kezdődnek a két birodalom igényei egyeztetéséről

A francia baloldali lapok szerint Németország egymillió 200 ezer katonát küld Lybiába Olaszország segítségére

Berlinből jelentik: Jól értesült körök szerint Göring porosz miniszterelnök március végén tárgyalást fog folytatni az olasz kormány tagjaival. A megbeszéléseken szóba kerülnek az olasz követelések, valamint Németország gyarmati igényei. Ugy tudják, hogy Göringnek az az álláspontja, hogy mérsékelni kell az olasz követeléseket. Német politikai körök azt is tudnivaló, hogy nem valószínű, hogy a német és lengyel gyarmati követeléseket közös nevezőre lehetne hozni.

Az Evening Standard jelentés szerint az

olasz-francia kérdésben jelentős javulás állott be és Franciaországnak most már nem fog nehezére esni az olasz követelések egy részének teljesítése. Európa békés időszak előtt áll — fejezi be cikkét az angol lap.

A francia baloldali sajtó hangja nem ilyen bizakodó. A L'Epoque vezércikkben foglalkozik Göring olaszországi utjával.

Göring olaszországi utja — írja a lap — nem valami megnyugtató. Előtte ugyanis az egyik legtehetségesebb német tábornok Udet tábornok járt Libiába és Olaszországba is német légügyi és katonai szakértők érkeztek. Ezek a látogatások mindjobban megmutatják a célját a nagyarányú olasz katonai készülődéseknek.

A libiai hadsereg létszámát 60 ezer főről 130 ezerre emelték és számítani lehet rá, hogy 1 millió 200 ezer német katonát is Libiába szállítanak. Ezzel szemben az ottani francia hadsereg létszáma mindössze 500 ezerre tehető.

Nem lehet még tisztán látni ebben a kérdésben — folytatja a L'Epoque vezércikke —, de néhány nap múlva Göring porosz miniszterelnök olaszországi utjának célja nyilvánvaló lesz, addig is az lesz a legokosabb, ha vigyázni fogunk.

Az „Ere Nouvelle“ már kicsit derűtlátóbban ítéli meg a helyzetet. Azt írja, hogy Lengyelországban és Jugoszláviában napról-napra több teret nyer Franciaország. A belgumi kormányválságból is csak azt láthatjuk, hogy a belga közvélemény kezd a francia demokrácia felé hajlani. A tengeren túl pedig megíúsulnak azok a támadások, amelyeket a szenátusban Rooseveltnek, a nyugati demokrácia oszlopának politikája ellen indítottak.

Mussolini rádióbeszédében mondja el az olasz követeléseket Franciaországgal szemben.

Rómából jelentik: Mussolini március 23-án rádióbeszédet mond Olaszország követeléseiről Franciaországgal szemben. A Daily Mail szerint Mussolini kívánja a Dzsibutiból Addis-Abehába vezető abesszin vasut átadását, szabad kikötőt Dzsibutiban, olasz tagok beválasztását a Suez-csatorna bizottságba és a tuniszi olaszok jogainak biztosítását.

Gróf Ciano Varsóban.

Gróf Ciano, Olaszország külügyminisztere varsói látogatásakor koszorút helyezett el a világháború alatt Lengyelországban elesett hősök emlékművén. Ezen a képen gróf Ciano az emlékmű előtt látható.

Albert István riportsorozata :

Gyergyóban erősen föllendült a szövetkezeti mozgalom

Gyergyószentmiklósnak évente ötvenkétfélmillió lei közszükségleti cikkekre van szüksége

(Harmadik közlemény.)
Csíkszereda, március hó.

Hítvallásos oktatás.

A katolikus egyházközség, hívei legnagyobb áldozatkészségével három felekezeti iskolát tart fenn, tíz tanerővel, mintegy ötszáz növendékkel. A tanítók páratlan átvérzéssel, szerény javadalmazás mellett, nagy lelkiismeretességgel végzik fontos munkájukat.

A kolozsvári Marianum leányiskolát megközelítő színvonalon hét elemi osztályos elemi és négyosztályos leányközépiskolát tart fenn a katolikus egyházközség kitűnő bennlakással, az Irgalmasrend nővéreinek vezetésével. Ennek a leánynevelő intézetnek a jöhrneve, vallásos szelleme és mindenekelőtt olesósága túlszárnyalta már a megye határait is.

A feltűnően népes iskolakötelezettek számára, a városi lakosságra kirótt jövedelemből, több románnyelvű állami iskolát is létesített az állam, mintegy tizenhat tanerővel. Ezenkívül állami főgimnáziuma is van a városnak. Gyergyóvidéki és ókirályságbeli mintegy 300 ösztöndíjas tanuló látogatja.

A város társadalma nagy mértékben érzi egy katolikus fiú középiskola hiányát. Közéleti székely vezetőemberek nyomában egyáltalában nincs megfelelő utánpótlás, a válságos időköt legjobban érző, bizonytalan jövő előtt álló ifjúság valósággal elkallódik. Nem tud elhelyezkedni és így megélhetési és családalapítási lehetőséget szerezni, ami még kilátástalanabbá teszi az ifjúság sorsát. Sajnos, ezt a helyzetet felfokozottabban tapasztaltam Gyergyóban.

Közgazdasági viszonyok.

Megszűnt a fakitermelés, szállítás és feldolgozás következtében elért jövedelem. Csökkentett üzemművel dolgoznak a fűrészgárak is. Bizonytalanság észlelhető a közgazdasági piacon. Ha valakinek még van, elrejtja a pénzt, anélkül, hogy az a hasznos befektetéseket eszközölne és így hozzájárulna a mintegy fél év óta érezhető gazdasági válság enyhítéséhez. Az üzletek konganak az ürességtől.

A város hét nagy fűrész- és faárúipartelepe közül csak a lággyár dolgozik teljes, éjjel-nappali üzemművel. A többi, anyaghiányában és óvatosságból csupán korlátozottan. Ezért nagy a munkanélküliség. A nyomort alig tudja enyhíteni a keresztényi jótékony könyörületesség. A gazdasági válságon, természetesen, mai formájában a szövetkezetek sem segíthetnek.

Szövetkezeti élet.

— A szövetkezeteink — mondja Szabó György apát-főesperes, a szövetkezeti eszme és gondolat úttörő harcosa, — mai vagyoni állapotuk szerint, csak nehézségekkel tudnak megfelelni céljaiknak. Még legeredményesebben dolgozik az általam alapított tejszövetkezet. Egyedüli, mely fejlődött és nem esett vissza. Dr Csiky János indítványára és anyagi lehetőség nyújtásának segítségével tanulmányútra küldöttük ki Schaff Ferenc tanítót, akinek hazatérte után a legújabb eszközökkel és módszerekkel dolgozik a szövetkezet. Nem tud annyi vaját és más tejterméket előállítani, melyet el nem tudnánk helyezni. Az ugyancsak általam alapított Hítelszövetkezet is kiheverte a konverziós veszteségeket. *Ismét felújult a bizalom irányában.* Már kölcsönöket is folyósítunk és betétesek is szép számmal vannak. A további erőteljesebb munkát még nagyobb számú betételhelyezéssel tudnánk fokozni.

Van egy fakitermelő szövetkezete is a városnak. Ez azonban messze áll a szövetkezeti gondolat altruisztikus eszmei célkitűzéseitől. Jórészt közvetítő kereskedelemmel foglalkozik. Egy negyedik, általános gazdasági, hitel és fogyasztási, szövetkezet alakulásáról is hallottunk. Ez még azonban annyira a szervezés és az ezeljáró mel-

lette és ellene szóló bírálat pergőtűzében áll, hogy azzal korai volna a nyilvánosság előtt foglalkozni. Szövetkezeti alapon akarja a római katolikus egyházközség megoldani a városi fürdő kérdését is. A Békény vizén lévő ú. n. „Nyári feredő” nem felel meg a követelményeknek. „Dácia” mögött van tervbevéve új fürdő létesítése.

Ez azonban még szintén a jövő zenéje.

Bankok, pénzügyintézetek.

Bank és pénzügyintézet köréből szerzett értesüléseinkből is a gyergyói székely nép gazdasági válsága hontokozik ki. Gyergyószentmiklós város

Földművelés és erdőgazdaság

A gyergyói gazdátársadalom legrégebb érdekvédelmi és közművelődési szerve, a negyvenöt éves Gyergyói Gazdasági Egyesület, mely ezidőszert csak a gyergyószentmiklósi gazdákat foglalhatja magában.

— Egyesületünknek, — mondotta Balázs Sándor igazgatótanító, birtokos, elnök, — mely az E. G. E. kötelekében működik, 350 tagja van, melyet a most beindított szervezkedéssel legalább kétezerre akarunk szaporítani. 15 gazdasági gép áll a tagok rendelkezésére. Alapszabályszerű célkitűzéseit mindig pontosan teljesítette, tanította, oktatta, nevelte a gazdákat és az meg is látszik a gyergyói rideg éghajlat alatt elért jobb és többtermelés tekintetében. *Március 13-án nyitjuk meg az E. G. E. rendezésében tartandó kéthetes gazdátanfolyamot.* Befejezése napján, március 25-én, az E. G. E. és testvéregyesületek kiküldöttei jelenlétében tartjuk meg a záróvizsgát, majd díszközgyűlést rendez az egyesület. Az ipari gazdanapot este

és vidékének átlag évenként 52 millió lei értékű közszükségleti cikkekre van szüksége. Élelmiszerek, ipari áruk, monopol és kereskedelmi forgalmi cikkek. Ezt a hatalmas összeget a gyergyói székelység egészen 1927. évig saját munkájával elért keresetéből előteremtette. Virágzott a faültet. Teljes üzemművel dolgoztak a gyárak. Megvolt a munkaalkalom és ennélfogva a kereseti lehetőség. Ez az 52 millió szükséglete akkor is megvolt már a székelységnek, mikor 1928-tól kezdve a jövedelmek kezdetek megcsappanni és lassankint megszünni.

Sajnos, a viszonylagosan tűrhető gazdasági helyzet kitermelte a nép igényességét. Ez fennmaradt a válság idejében is. Pénz kellett, kereset nem volt, tehát: adósságokat csinált. Ezek nyomában járt a foglalás, árverezés. Az adósságrendezői törvény enyhített kétségtelenül a falusi adósokon. De most újra az a helyzet, hogy még az adósságrendezői részlelet sem fizetik meg.

Egyébként a Lázár József igazgatása alatt álló Gyergyói Első Takarékpénztár, a Csató Árpád vezetésével működő Transsylvania bankfiók és a Miklóssy Béla irányítása melletti Gyergyói Bank és Takarékpénztár igyekeznek a mai körülmények között lehetséges módon kielégíteni a hiteligényeket és rendezni kinnlévőségeiket.

szinelőadás fejezte be. *Oláh Béla rendezésében székely ifjak és gazdaleányok előadják Bálint Vilmis csíkszenttamási plébános tanulságos és erkölcsjavító drámáját, a „Dúsgazdag”-ot.* Már közelebről megérkezik a legújabb vetőmagszállítmányunk, mellyel, valamint a cseretetőmag-akciónkkal újabb értékes segítségére sietünk székely gazdatestvéreinknek. Itt kell megemlítenem, hogy gazdátársaink részéről igen sok megértést, áldozatot tapasztalunk. Fülöp József városi és járási főállatorvos nemcsak szakszerű tanácsokkal, utasításokkal látja el egyesületünk tagjait, hanem még anyagi áldozatot sem kímél a gazdasági élet fejlődése érdekében. Állattenyésztésünk nagyon fejlett. Kiváló apaállataink vannak és további fejlődés várható. Gazdáink lassankint megértik, hogy a fa kiirtása után nincs egyéb, ami pénzt hozna a házhoz, csak az állattenyésztés, melynek fellendítésére megfelelő legelővel rendelkezünk.

(Folytatjuk.)

— Napfény, virág, zöld mező...
Milyen szép!

— Igen, igen, de mégis szebb

AZ AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK SORSJEGY

amelyet az
AURORA

elárusító helyeinél vásároltam,
mert március 15. -én, amikor
a 19. Sorsjáték I. osztályának
a húzása lesz

MILLIOMOS LEHETEK

Vásároljon még ma sorsjegyeket.

AURORA

SORSJEGYÁRUDA ELÁRUSÍTÓ HELYEI

Biharmegyei székhely:

„UNION” Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Fehér vagy fekete...

A pápaválasztás első napján a Szt Péter-téren

Róma, március 2.

Mire ez a néhány sor hazaérkezik, talán már el is hangzott a Szent Péter erkélyéről az örömhír: Habemus Pontificem. Mindegy. Történelmi pillanatok ezek. Megérdemlik, hogy feljegyezzük őket. Szépen sorban, úgy ahogy szemünk előtt lezajlott.

Március 1.

A konklávé kezdő napja. Mind a hatvankét bíboros itt van Rómában. Az amerikai O'Connell, aki XI. Pius megválasztásáról lekészt, most idejében megérkezett. Két

lezárás megtörténik. A kulcsok a konklávé titkárához kerülnek. Ugyanebben az időben hajtják végre a külső lezárást is. A külső kulcsokat a konklávé marsallja veszi őrizetbe.

Este. A konklávé első éjszakája. Azok, akik benn töltik ezt az éjszakát, talán sokkal izgatottabban várják a reggelt, mint mi kinn.

*

Mese, mese, meskete. Van most belőle bőven. Azt mondják, hogy a Sixtinában mikrofont állítottak be és a bíboros-dékán ezen fogja

Százezrek várták a Szent Péter-dóm előtti téren a pápaválasztás eredményét

helybeli bíboros betegen fekszik. Ők nem is vesznek részt ezen a konklávéban.

Délelőtt féltíz óra. A bíborosok a Capella Paolinában gyűlnek össze. A bíboros-dékán szentmisét mond a Szentlélekről. Azután a Sala dei Paramenti-be vonulnak át. Ez az utolsó „congregazione preparatoria”. Ezen a gyűlésen az uralkodóhoz intézendő brévék titkára, Msgr. Bocci, beszédet mond, amelynek hivatalos neve: oratio de eligendo Pontifice.

Délben a bíborosok még a lakásukra térnek vissza. De már délután sor kerül a végleges bevonulásra.

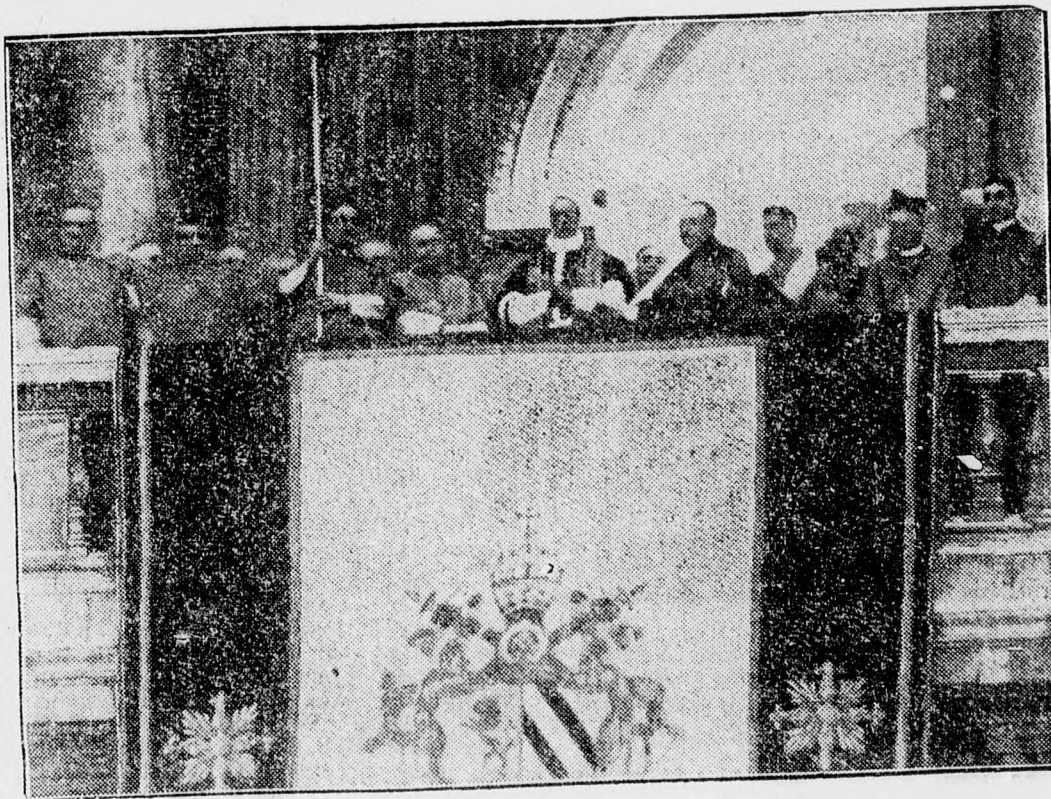
Délután félkettő. A bíborosok titkárukkal és inasokkal együtt bevonulnak a konklávéba. Elfoglalja mindenki a sorshúzás útján kijelölt cellát. Négy órakor bevonulnak a Capella Paolinába. Rövid imádság után a Sixtina-énekkar a Veni Creator-t intonálja és lassú menetben átvonulnak a Sixtina-kápolnába. Itt már minden kész a választásra. A bíboros-dékán az oltár előtt rövid imádságot mond. Azután a szertartásmester kihirdeti a kápolnában az „extra omnes“-t. Igen lassankint megkezdődik a konklávé valóságos zártjellege.

Délután hat óra. A bíborosok előtt felolvassák a választást szabályozó két pápai konstitúciót.

Azután esküt tesznek, először a bíborosok, majd a konklávé szolgálattevő személyzete is. A bíborosok pedig ezután celláikba vonulnak vissza, csak a három bíborosi rend fejei maradnak itt, hogy a konklávé lezárását végrehajtsák.

Háromszor szólal meg a csengő. Azután a szertartásmester hangja „népélyesen” figyelmet: extra omnes! Mindenki ki! A első

közölni a pápa megválasztását. Arra nem érdemes szót pazarolni, hogy még mi mindent fűznek ehhez. Mese, mese... A sajtóiroda komolyan figyelmeztet is erre. Az örömhírt egyébként az első diakonus-bíboros, Caccia Dominioni fogja közölni.

XII. Pius pápa

első pápai áldását osztja a Szent Péter-dóm erkélyéről

Március 2.

A szavazások első napja. Talán eredményes lesz. Talán már az első szavazás kijelöli XI. Pius utódját. Sokféle hír kering itt mostanában. Még arról is beszélnek, hogy „acclamatio“-val — közfelkiáltással — választják meg most a pápát. Sokan még azt is tudni vélik, hogy ki lesz ez a pápa. Igaz, senki sem veszi már komolyan az ilyen híreszteléseket.

Délelőtt tíz óra. A Szent Péter-téren lassan gyülekezik a nép. A karhatalom teljes létszámmal. A filmezők valóságos útegben irányítják gépeiket a Sixtina alumíniumcsöve felé. A világ minden része elküldötte ide tudósítóit, filmezőit. Csak newyorki van vagy három.

Minden eshetőségre elkészültek. Szépen „belőttek” az erkélyt is, ahonnan az új pápa áldást fog osztani. A hivatalos közlemény ezt valószínűnek tartja.

Délelőtt tizenegy óra. Ugy harmincezer körül lehet az összegyűlt tömeg száma. Gyönyörű koratavaszi napsütés. A bazilika lépcsőit ellepik a kíváncsiak. A lépcső különösen keresett hely ilyenkor. Nagyszerűen lehet rajta pihenni. Sokan hordozható székkel jöttek. Türelem van bőven. A vatikáni rádió hangszórói értesítenek az első skrutínium eredményéről: risultato negativo! Füst sem lesz. Majd a második skrutínium után, félegy tájban. Tehát füstbe ment a gyors választás, a közfelkiáltás híveinek a reménye. Most már az a hír járja, hogy hosszú lesz a konklávé. Ki tudja? Talán már este „habemus pontificem...”

Tizenkettő után húsz perc. A második szavazás is befejeződött. Most már várjuk a füstöt. A rádió is csak annyit mond, hogy figyeljük a Sixtina tetején a füstöt.

Igen, már látjuk. Gyöngé, áttetsző füstfoszlányok. Mintha fehér lenne. Már hallatszik is innen-onnan: bianco, bianco! De nem bízik senki a saját szemében. Egymástól kérdik: bianco o nero? ... schwarz oder weisz? ... Jó darabig tart ez a bizonytalanság. Már ki is tör a taps és remegve várja mindenki a rádió jelentését, amikor egyszerre sűrű sötétbarna füstgomoly ömlik ki a csőből. Nero .. nero... fekete a füst, most már bizonyos... Még nincs pápa.

Lassan oszlani kezd a tömeg; a konklávé első délelőttije eltelt. Délután négy órakor kezdődik a szavazás ismét. Hat óra felé megint lesz füst. Fehér vagy fekete? Még nem tudjuk...

POLYAK ISTVÁN.

Kocavavaszi kaccalata

a februári cserebogárról, az elejtett zsebkendőről, meggyipicos kalapról és a szöke nélküli antilopcipőről

Tegnap egy ember jött hozzám, mosolygós arccal benyult a kabátja zsebébe és egy gyufás skatulyát halászva elő, hirtelen a markomba nyomta.

— Mi ez?
— Skatulya.
— És...?
— Nyissa ki.

Valami viccre gondoltam s érthető óvatossággal csúsztatam ki a belső szerkezetet, melyből egy cserebogár mászott a tenyeremre.

A naptár március 3-át mutatott, a tegnapelőtt még friss hó esett, tegnap vadul süvített az Ójtos szele, tehát a cserebogár nem kerülhetett elő a földből az utolsó három nap alatt.

— Nem, nem. Még február 27-én repült be az ablakomon. — magyarázta a tulajdonos és felajánlotta, hogy a cserebogarat, mint a vakmerőség megtestesült példányát vagy, mint az 1939. évi enyhe tél dokumentumát, tegyen be a helyi múzeumba.

A kérést persze nem vettem komolyan, de a gyors cserebogárjárás mégis elgondolkodtatott és délután szemügyre vettem a természetet.

A kertben felfedeztem néhány spenót levelet. Roppant ügyekezettel küzdötték fel magukat a kemény rögök közül. A mezőn hóvirágok kandikáltak, a patak mellett bimbóba szöklent a barka és apró bárányok csilingeltek az anyjuk után.

Kellemes, hangulatos érzések könyekedtek. Kigomboltam a téli kabátomat, a bárányszőr sapkát homlokomra toltam, s ahogy a város közé értem, újabb kedves, tavaszi jelenetet vettem észre.

Elöttem diákok mentek vagy hárman — olyan 14—15 éves legénykék. Jókedvűek, hangosak, virgoncok. Ugy járt a fejük, mint a gyilkos s egyszerre, mintha túlzottan jólneveltek lennének, fahoz lapultak és illedelmesen köszöntve engedtek maguk elé a járdán.

— Itt valami ravaszság van. Nő van a dologban. — gondoltam régi gyakorlatból és hamar áhúzva az ellenkező oldalra, megálltam egy kirakat előtt, ahonnan tükröképét kaptam a tulsó oldalon történeteknek.

És előérzetem nem csalt. A diákok mögött feltűnt három leányka. Hasonló korúak, mint a fiúk és hasonlóan vidámak, elevenek. Aztán ahogy nagy beszélgetésbe merülve elhúztak a fiúk mellett, az egyik kis fehér zsebkendő — „egészen véletlenül” — leesett a földre.

A fiúk lopva átnéztek hozzám, de megnyugodtak, hogy csak a hátamat látták és az egyik, a legelevenebb, hirtelen lehajolt, cédulát dugott a zsebkendőbe s kifogástalan komolysággal, de annál több szögletességgel oda vitte az egyik szökecsnek.

— El tetszett ejteni... Hallottam a szük utcában a remegő szavakat.

— Jé... Igazán... Köszönöm... Rebegette fülig pirulva a szöke s akkorát boxolt a két könyökével jobbra, balra, hogy a barátok majd legurultak a hővezetetre.

— Kedves... Nagyon kedves. Igazi tavaszi szín... Gondoltam, sőt talán mondtam is, mert a hátamögül hirtelen megszólalt egy nagyon ismerős hang:

— Te itt mit morfondírozol magadban?
— A feleségem volt.
— Izé... Igen... Hát kérlek szépen, én ma nagyon boldog vagyok. A kertből jövök és pompás megfigyeléseim vannak. Gyorsan tavaszodik...
— Igen. Pont én is ezt állapítottam meg, de arra nem mertem volna gondolni, hogy te is azután érdeklődsz, amit én már magamnak kinéztem.
— Nem érttem?
— Na, csak nem akarsz meglepni?
— Én? Miért?
— Ugyan, hát még megérem valaki másnak akarsz kalapot venni...
— Én?
— Igen, igen. Ne tedd magad. Na nézz ide, én ezt a meg...
szük?

csal

a tavaszébredés tükröképét vizsgáltam, pont egy kalapszalagon kirakata volt.

— Jere, felpróbálok... Biztos neked is ez fog tetszeni...

— Jónapot kívánok. Pá... Azt a vadgalambszürke kalapot kérem a kirakatról. Nagyon megtetszett a férjemnek... Ugy-e?

— Ühüm... Tényleg... Megnézem...

— Kérem, kérem... Utolsó modell... És milyen olcsó... Összevíssza 500 lei... hadarta a kereskedő és valamit a korai áldott tavaszról beszélt.

Én pedig keseredett szívvel gondoltam arra az ötszáz leire, melyet az áldott tavasz úgy húzott ki felé a zsebkendőből, mint azt a szerencsétlen „vakmerő” cserebogarat.

De úglátszik nemcsak nálunk voltak bajok a korai tavaszébredéssel. Ma szokatlanul nekipirosodott arccal köszöntött az egyik barátom.

— Lázad van?

— Nem. Csak rettenetesen felbosszankodtam.

Hallgass ide.

— ?

Hát tudod mi történt ma nálunk? Jól elnadrágtoltam a fiamat. Igen. Ez az áldott korai tavasz

Tisztújító közgyűlést tartott a székelyudvarhelyi Szent Miklós egyházközség

Jelentések a múlt évről. Aldozatkészség a templomért

Székelyudvarhely. Saját tud. Felemelő mozbanatokban gazdag beszámoló és tisztújító közgyűlést tartott a székelyudvarhelyi Szent Miklós egyházközség.

A közgyűlést Sándor Imre pápai kamarás főesperes-plébános nyitotta meg mély figyelemmel hallgatott beszéddel, amelyben a fontosabb egyházi eseményeket ismertette.

— Nyolcvanhárom éve — ugymond — hogy Vas Gereben megírta a „Nagy idők, nagy emberek” című regényét. A nagy idők és nagy emberek megítéléséhez bizonyos távlat szükséges ugyan, de azért mi is elmondhatjuk, hogy nagy időkben, nagy emberek korában élünk.

E bevezetés után meghatott meleg szavakkal emlékezett meg XI. Pius pápáról és Vorbuchner Adolf püspökről; majd az egyházmegye örömeinek adott kifejezést XII. Pius pápa megválasztása és Márton Aron püspökké szentelése fölött.

Elnöklő főesperes-plébános beszéde további részében utalt arra, hogy az elmúlt esztendő nem volt alkalmas külső tevékenységre, de annál örvedetesebb volt a hívek belső élete, lelkiességének elmélyülése, ami egy szebb, egy boldogabb jövőnek előkészítője és záloga.

Török Ferenc ny. esperes-plébánosnak az elnöki megnyitóra vonatkozó méltató felszólalása után a közgyűlés hálás kegyelettel örökölte meg az elhunyt pápának és püspöknek áldott emlékét és örömeinek adott kifejezést a pápai és püspöki szék szerencsés betöltéséért.

Ezután Jancsó Béla számadó gondnok terjesztette elő az egyházi alapok és az egyházi járulékok számadásait, amiket Dobos Ferenc dr és Pál Gyula dr felszólalásai után a közgyűlés elfogadott és közönetét nyilvánította gondnoknak lelkiismeretes munkájáért.

A SZENT MIKLÓS-TEPLOM RESTAURÁLÁSA

Nagy Lajos dr jogtanácsos néhány folyamatban lévő jogi ügyről tett jelentést, mely után az elnöklő főesperes-plébános a Szent Miklós-templom belső és külső állapotát ismertette. A templom belseje is megújításra szorulna, de ennél sokkal sürgősebb lenne a fődélészekker megjavítása, mert különben az erdélyi részek e szép temploma vezedelemnek néz elébe.

Az elnök ismertetésével kapcsolatban egymás után szólaltak fel Wenetsek József dr, Szakáts Vass Lajos dr, Frölich Ottó, Paschek Vik-

eredménye s a dolog úgy kezdődött, hogy tegnap este javítottam a cipőmet. Azt mondták, ma estére lesz készen, hát annyi baj legyen. Van még egy pár magasszárú antilop cipőm, gondoltam s reggel, amikor felébredtem, nagy nyugodtan keresni kezdtem. Az éjjeli szekrényben... Nincs. A szekrény fiókban... Nincs. Az éjjeli szekrényben... Nincs. Képzeld el, milyen rettenetesen felbosszankodtam. Összevesztem a feleségemmel, mert szemrehányást tettem, hogy nem tart rendet, — felmondtam a cselédnek, mert elvégre kellett a cipőt eltege a takarítás után. És összevíssza dobáltam mindent a lakásban, míg végre öt perccel nyolc előtt, a fászládából előkerült a cipő. Nézz rá...

— Egy kicsit leboblott az orra...

— És tátogat a talpa, hiányzik a sarkáról a gumi.

— Miért?

— No, itt van a csattanója a dolognak. A fiamat éppen akkor kaptam el, amikor könyvekkel felfegyverkezve, ki akart osonni, hogy menjen is kolába. Két poj után aztán bevallott mindent. Kérlek szépen az áldott tavasz kicsalta őket futballozni, s hogy kimélje a sajátját, felhúzta az én antilopcipőmet. Hát nem borzasztók ezek a mai gyerekek?

— Haj... haj... sóhajtoztunk a cipő miatt és, hogy a hangulat elevenkedjék, hirtelen arra gondoltam, megcirógatom a hiúságát.

— De azért te nagyon ügyesen következtettél. Hogy is jött az a gondolatod, hogy a cipő hiányosságaiért pont a fiadat vond kérdőre?

A simogatás telibe talált. Széles mosoly gömbölyítette az előbb még meggyipicos ember ábráját, a mellét büszkén kifeszítette, bizalmaskodóan veregetni kezdte a vállam és azt mondta:

— Mit gondolsz? Ez nekem nem újság. Én, annak idején pont így csináltam az apám cipőjével.

Földi István.

tor, Biró Lajos, Boga Lajos dr és mások, akik lelkes beszédekben szólottak arról, hogy az egyházközség szegénysége miatt csak önkéntes adományok útján lehet a kívánt összeget összehozni a templom fődélészekker ujjáépítésére.

A lelkes felszólalások nyomán még a közgyűlés folyamán a következő önkéntes adományokat jelentették be:

Wenetsek József dr 2000, Vass Lajos dr 5000, Szakáts Antal 1000, Szabady Tivadár 1000, Glász Miksa dr 1000, Soha Aladár 3000, Vörös János 1000, Hartwig István dr 5000, Lőrincz József 2000, Pál Gyula dr 2000, Deutschmann Jakab 500, Orbán Dénes 500, Rozsnyai Erzsébet 500, Boga Lajos dr 1000, Pollner Endre 500, Sándor Imre 2500 és Jancsó Béla 1000 lei.

Sándor Imre főesperes-plébános meghatottan mondott köszönetet az aldozatkészségnek e példátmutató megnyilvánulásáért és reményét fejezte ki, hogy a szép példát mások is követni fogják.

A lelkes közgyűlést

az egyháztanácsosi választások

fejleszték be, Boga Lajos dr, Balázs Imre és Katona Imre kandidáló bizottsági tagok javaslata alapján egyhangu lelkesedéssel választották meg három évre gondnokká Jancsó Bélát és egyháztanácsosokká: Biró Lajost, Bálint Gábort, Deutschmann Jakabot, Dobos Ferenc drt, Daróczy Dénest, Csiki Istvánt, Csont Lajost, Filó Ferenc drt, Frölich Ottót, Gáspár Boldizsárt, Himléder Fels Ákos drt, Bartók Lajost, Huber Endrét, Kabdebó Andrást, Katona Imrét, Kovács Jánost, Lántzky Sándort, Miklós Józsefet, Nagy Lajos drt, Orbán Dénest, Orbán Domokos drt, Pluhár Gábort, Soha Aladárt, Szabady Tivadart, Szabó Endrét, Szabó József drt, Pál Gyula drt, Wenetsek József drt, Zakariás Miklóst és Hartwig István drt. Póttagok lettek: Schwarzenberger Ferenc, Szentmiklósi Ferenc, ifj. Papp Z. Endre, Varga Béla, Szalay István, Katona Lajos, Kovács Albert, Jakab Lajos, Székely Imre és Kovács István.

A lelkeshangu közgyűlés a gondnok köszönő és elnöklő plébános zárószavaival ért véget.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje mindenütt a „Magyar Lapok”-at!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

A nagyváradai katolikus leányok együttes nagy lelkigyakorlata

„Nem tudjuk vajon varrógép vagy írógép mellett ülni, — konyhában, műhelyben vagy gyárban verejtékezel, vagy talán mindentől védett uri otthonnak vagy féltett leány? — Azt sem tudjuk mi van a szivedben. Milyen közel vagy távol áll Tőled az Uristen és a katolikus vallás. — Lehet, hogy olyan vagy, ki nem tud elhaladni a templom mellett, hogy be ne térjen köszönteni a kenyérszínben elrejtett Urat, de az is lehet, hogy iskoláskorodban járultál utoljára a szentségekhez.”

Annak a meghívó-levélnek kezdőszavait idéztük itt, amellyel a nagyváradai leányok Mária Kongregációjának tagjai minden váradai katolikus leányt, társadalmi, foglalkozási különbség nélkül meghívják a nagyváradai katolikus leányok együttes nagy lelkigyakorlatára.

A lelkigyakorlatok pontos idejét még nem tudjuk, de minden valószínűség szerint március hónap utolsó napjaiban lesz az olasz plébánia-templomban.

Emfittettük, hogy minden különbség nélkül, minden nagyváradai katolikus leány hivatalos erre az együttes lelkigyakorlatra. Ahhoz azonban, hogy valóban minden leány ott lehessen a háztartási alkalmazottól kezdve a legelőkelőbb urileányig, nemcsak a leányok jóakarata, hanem a gazdaasszonyok, munkaadók, édesanyák, édesapák hozzájáruló szeretete is szükséges.

Engedjétek, küldjétek lányaitokat, alkalmazottaitokat, cselédeteiket, munkáslányaitokat erre a lelkigyakorlatra, — mert most, amikor százezernyi veszedelem leselkedik a leánylelkekre megmérgezésére, most, amikor kábító új és eddig ismeretlen jelszavak törnek be a békés családokba és fejetejére állítják a rendet és a nyugalmat, — most, éppen most van szükség arra, hogy hitünk szent hástyája emelkedjék minden katolikus leánylélek védelmére. Sohanem hallott erkölcsi felfogások keringenek szerinte mindenütt és rabul ejtik azt a leánylelket, amelyiket nem vértézi katolikus öntudatának szent áttörhetetlen páncélja.

Engedjétek, küldjétek őket, szülők, gazdaasszonyok és munkaadók. Engedjétek, mert a ti leányaitoknak, alkalmazottaitoknak szüksége van erre a neki megújulásra. Engedjétek, küldjétek őket, mert a lelkigyakorlat után magatok fogjátok látni ezekben a napokban a gyümölcsét. Engedjétek őket, hiszen a nyugati államok katolikus szülői, munkaadói, már hosszú évek óta tapasztalataikból tudják k, mit jelent a leányok életében a minden esziendei nagy lelkigyakorlat.

Fogadjátok tehát szeretettel leányaitok megnyívóit és amennyiben csak rajtatok áll segítsétek jóakarattal, hogy ez a lelkigyakorlat valóban minden váradai katolikus leány lelkigyakorlata legyen. (Laky)

JUNIUSBAN KEZDŐDIK A FŐISKOLÁSOK TÁRSADALMI SZOLGÁLATA. Bucuresti. Saját tud. Minthogy a Társadalmi szolgálat kötelező voltáról szóló törvény szerint a főiskolai hallgatókra nézve a kötelezettség 1939 augusztus 1-én kezdődik s ez hátrányos azokra, akik korábban vizsgáltak, elrendelték, hogy e kötelezettség már június hónappal kezdődjék.

TÜZ EGY REPÜLŐTER GÉPJAVÍTÓ MŰHELYÉBEN. Bucuresti. Saját tud. Hétfő délután a piperai repülőter gépjavitó műhelyében rövidzárlat következtében tűz ütött ki, amelytől meggyulladt az egyik repülőgép, mely nitrocelluloza-alappal lévén emallirozva, a tűz rendkívül gyorsan elterjedt az egész műhelyre és elégett két repülőgép, 12 motor és 26 fuselage. A tüzet sikerült a szerelőteremre lokalizálni. Emberéletben nem szült baleset.

A lugosi Katolikus Női Misszió munkája. Temesvár. Saját tud. Fall Elza szociális testvér, temesvári főnöknő Lugoson járt és meglátogatta a Katolikus Női Misszió lugosi szervezetét. Ez alkalommal előkészítették a lugosi szervezet közgyűlését, amelyet március 19-én fognak megtartani. A lugosi szervezet szép munkát fejt ki. Fall Elza testvér lugosi tartózkodása alkalmával háromnapos előadás-sorozatot tartott és lelkesen szólt a szociális munkáról, a mai nőről és arról a női típusról, amilyennek azt Isten akarja. Az értékes előadásokat nagy szeretettel és ovációkkal fogadták.

LITVÁNIA KÖZELEDÉSE A VATIKÁNHOZ. Litvánia fővárosában, Kaunasban a külügyminiszter elnökléte alatt megbeszélések indultak meg, amelyekben nemcsak Litvánia, hanem a környező balti államok egyházi méltóságai is résztvettek. Ezekben a tanácskozásokon arról volt szó, miként lehetne Litvániának a diplomáciai viszonyt a Szentszékekkel helyreállítani. Ez a viszony köztudomás szerint 1931-ben szakadt meg, amikor Litvánia a pápai nunciust kiutasította az országból. A londoni Universe jelentése szerint minden remény megvan arra, hogy Litvánia és a Vatikán között a béke a legközelebbi időn belül helyreáll.

Zürichi zárlat. Párizs 11.66 háromnegyed, London 20.64 fél, Newyork 44.06, Brüsszel 74.06, Milánó 23.66, Amszterdam 233.60, Berlin 176.70, Prága 15.07, Varsó 83, Belgrád 10, Bucuresti 337.

HALÁLOZÁS. Dr. Benedek János volt sepsiszentgyörgyi közjegyző Kovásznán meghalt. Holttestét hazaszállították és a sepsiszentgyörgyi vártemetőben hantolták el. Igaz, becsület és szorgalmas székely férfi volt, aki mindenki részéről közbecsülésnek örvendett.

Biztosíték ellenében szabadlábra helyezik a híripi segédjegyzőt. Nagyvárad. Saját tud. Velnita Gheorghe híripi segédjegyző szabadlábrahelyezési kérelmét tárgyalta a napokban a tábla tanácsa. Velnitát 3 évi börtönbüntetésre ítélte a törvényszék, illetőségi bizonyítványok hamisításáért. A segédjegyző szombaton fellebbezést jelentett be és addig, amíg fellebbezésének sorsa eldől, szabadlábrahelyezését kérte. Ügyvédje utján 20 ezer lei óvadékat ajánlott fel. A tábla hosszas tanácskozás után helyt adott a kérésnek, azonban a felajánlott óvadékokat kevéseknek találta és fölemelte 40 ezer leire. Velnita így 40 ezer lei befizetése után elhagyhatja a börtönt.

A NEMZETI UJJÁSZÜLETÉS ARCVONALÁBA VALÓ BEIRATKOZÁSOK. A nagyváradai Magyar Házban az elmúlt héten tömegesen jelentkezett a magyar lakosság a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalaiba való beiratkozásra. Minthogy a polgármester által engedélyezett határidő letelt, viszont még mindig akadnak számosan jelentkezők, a polgármester hozzájárult ahhoz, hogy e héten csütörtöktől kezdődőleg újból a Magyar Házban írassák össze a jelentkezőket. Ennélfogva felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy e hó 9-től, csütörtöktől kezdődőleg újból jelentkezhetnek a Str. Duca 9. szám alatti Magyar Házban összehírdetés a hét végéig, tehát vasárnapig bezárólag. Most már ezeken a napokon mindenki tartsa kötelességének jelentkezni, mert az eddigi rendelkezések szerint e hét végéig a beiratások befizelőinek. Ugyisint jelentkezhetnek azok is, akik még nem kérték a magyar alosztályba való felvételi-kezt, akik most utólagosan kérhetik.

A RÁKÓCZI HÁZ TELKÉNEK ARÁBÓL ISKOLA ÉPÜL DÉSEN. Saját tud. A történelmi nevezetességű „Rákóczi”-ház lebontásával az abban elhelyezett elemi iskola jelenleg a város nyolc különböző helyén kapott ideiglenes elhelyezést s ez az állapot parancsolólag megköveteli, hogy az új iskola építése mielőbb meginduljon. Pop Cornél dr. polgármester már rég óta elkészítette egy korszerű, két emeletes iskola-palota tervét, ami sajnos ezideig nem volt megvalósítható, anyagi erőhiányában. A Rákóczi ház lebontásával üresen maradt telket a város felmérte, parcellázta eladás céljából. E hatalmas telkek az értéke mintegy másfélmillió lei, amely összeg kezdő alap lenne az iskola építéshez. Minden reménység meg van arra, hogy e tervek előbb-utóbb megfognak valósulni, mert az egész vonalon bevezetett szigorú takarékosság máris szép eredménnyel zárta az elmúlt pénzügyi évet.

Sulyos szerencsétlenség kerékpározás közben. Szatmár. Saját tud. Sulyos szerencsétlenség történt tegnap a szatmári református temető mellett levő vasúti átjárónál. Campian Demeter 63 éves gyári munkás, kerékpáron hazafelé tartott. Amikor a vasúti sínekre ért, azokra nem derékszögben, hanem majdnem párhuzamosan hajtott. A jármű egyik kereke a sínek közé csuszott, mire Campian széles ívben a töltésre zuhant. Fejét a sínbe verte és koponyatörést szenvedett. Sulyos állapotban kórházba szállították, ahol a halállal vívódik.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Erősödő nyugati-északnyugati szél. Sok helyen eső, a hegyeken havazás és hófúvás. A hőmérséklet kissé süllyed.

Ritka szerencse... Newyorkból jelentik: Kennedy Ambrus baltimorei (Maryland állam) politikus városi háza nagytermében tartott népes gyűlésen beszédet mondott. A kétezer ülőhely közül csak egyetlen egy volt üres. Beszéd közben egy súlyos bronzgolyó esett le a mennyezetről az egyetlen üres székre, amelyet pozdorjává zuzott.

EGY SZÉKELY TANÁR ELŐLÉPTETÉSE. Kézdivásárhely. Saját tud. Szalay Gyula dr. kézdivásárhelyi származású budapesti főgimnáziumi tanárt az összes budapesti fiú és leány középiskolák történelmi szakfelügyelőjévé nevezték ki. A kiváló, fiatal székely tudós, történelmi munkáival már sok elismerést szerzett.

Halálos pofon. Nagybánya. Saját tud. Hétfőn délelőtt a nagybányai kórházban meghalt Pop János kisbányai 21 éves fiatalember. Pop néhány nappal ezelőtt egy egyik kocsmában mutatott több fiatalemberrel. Italos fejjel vitakozni kezdtek. Szóváltás támadt, amelynek hevében az egyik fiatalember: Benea Gavril „vasóköllel” arculütötte Popot. Az ütés következtében Pop agyarázkódást szenvedett és meghalt.

Reszkető lámpafény a forgalomszabályozásban. Newyorkból jelentik: Érdekes apró újítással kísérleteznek az Egyesült Államok egyes városiban a forgalomszabályozás tökéletesítésére. Az újítás mindössze annyi, hogy mielőtt a forgalomszabályozólámpa átváltódik a tilos színre, a lámpa fénye reszketni kezd. Ez a reszketés figyelmezteti, illetőleg sürgeti a autóvezetőket, hogy siessenek, ha még át akarnak jutni, mert különben a tilos oldalon rekednek.

Lelekesen folynak az előkészületek a nagyváradai Katolikus Legényegyet jubileumának bensőséges ünnepségeire. Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn este a rendes heti ifjúsági gyűlés keretében értekezletet tartott a Központi Katolikus legényegyesület jubileuma rendezőbizottsága. A legényegyet ifjúsága nagy lelkesedéssel fogadta el dr Tempfli István igazgatónak azt az indítványát, hogy az egyesület tagjai teljes számban résztvevessenek a P. Hajdu Béla szentferenc-rendi atya jövőheti nagybójtai szentbeszéd-sorozatán és a befejező közös szentáldozáson, hogy ezzel nemcsak külsőleg, hanem lelkileg is méltóképpen ünnepeljék meg Szent József napján az egyesület alapításának negyvenéves fordulóját. A rendezőbizottság ezután részletesen megbeszélte az ünnepségek műsorát. A teljes műsor ismertetésére még visszatérünk. Az egyesület igazgatósága lapunk utján kéri fel a Kólping fiúk munkaadóit, hogy amennyiben rajtuk áll, adjanak módot a fiúknak, hogy a nagybójtai szentbeszédeken valamennyien résztvehessenek.

Farkasok a disznóiban. Kézdivásárhely. Saját tud. Ozsdola községben az utóbbi napokban két helyen is belátogattak a gazdasági udvarra a farkasok. Papp Imrénéli juhokat téptek szét, Bende Árpádnál pedig behatoltak a sertésőrlőbe és ott marangolták össze a hizót, amelyből reggel csak a koponyacsontot találta meg a gazda.

Sorozatos betörések a gyergyói községekben. Csikszereida. Saját tud. A gyergyói községek-ből sorozatos lopásokról érkeznek hírek az ügyészségre. Lascu főügyész és Radulescu csendőrnagy, szárnyparancsnok legerősebben utasították a csendőrségeket, hogy megerősített őrségekkel, legnagyobb éberséggel védjék meg a közs. és magánbiztonságot. Ennek ellenére is folytatódott a betörések és betörések kísérletek. Özv. Solyom Mártonné gyergyóújfalvi lakoshoz egyik éjszaka két álarcos betörő hatolt be. Egyikük fejét fogott a megrémült asszonyra, míg a másik minden értékesebb holmit összeszedett. Ugyanazon az éjjel Szász József és Lázár Sándor gárdánál is betörést kíséreltek meg. Utóbbinál két lovát indították el a istállóból, csak az éber gazda közbeavatkozása menekítette el a tolvajokat. A csendőrség feltétele szerint a sorozatos betöréseket kohor cigányok követik el és ebben az irányban vezették be a helyes nyomozást.

Negyvenézer lei értékű selyemaru a korhadat fatörzsből. Szatmár. Saját tud. A kányaházi csendőrség két katonája kötelező körútját végezte a csendőrség, amikor az egyik erdőn mentek keresztül, székényamra lettek figyelmesek, amely a fák közé vezetett. A csendőrség azt hitték, hogy fatolvajokat lőpeznek le és megindultak a székényon után. Amikor az egyik korhadat fatörzshöz érték, a fa üregében nagyobb mennyiségű selyemárut találtak, amit azonnal beszállítottak a szatmári vámhivatalhoz. Itt megállapították, hogy a talált áru értéke meghaladja a negyvenézer leit. A nyomozás során kiderült, hogy az árut négy kányaházi földműves hozta át Cseh-Szlovákiából egy Dávidovits nevű kereskedő megbízásából. Dávidovitsot még nem sikerült előállítani. A négy földműves ellen megindult az eljárás. A fuvarért fejenként száz leit kaptak. Tetűket a törvény legkevesebb egy hónapi fogházak bünteti.

EMBEREK ÉS TÁJAK

Eiffel diadala

Ötvenéves volt március elsején a párizsi világcsoda: a híres Eiffel-torony. Eppen félszázada, hogy az 1889. évi kiállítás „Clou“-jának szánt óriási meglepetés megszületett. Pontosan, ahogy azt a kitűnő vasépítőmérnök, Eiffel Gusztáv megígérte, két év alatt készült el a Mars-mező látványossága s körülbelül mikor javában el lesz foglaltva a saját születésnapja ünnepségével, akkor éri egy újabb családi esemény az öreg tornyot. A tavasszal megszületik unokája: a budapesti Városligetben. Egy Amerikát járt mérnök örvendeztetni meg vele a pesti szerelmespárokat. Elgondolása szerint ugyanis épít egy százméteres vastornyot, ennek a tetejére helyez egy örökkéforgó üveg-gömböt, abba egy kávéházat és odaesődíti fel személynként hatvan filléres egységáron mindazokat, akik körül- és le akarják nézni a fővárost.

Ez a százméteres pesti torony persze csak kisöccse lehet az öreg Eiffelnek, mely háromszáz méteres magasságával és 1792 lépcsőjével még mindig tartja a rekordot Európában. Hiába, ami zseniális, nem öregszik meg soha. Ez a vastorony is, felejtethetetlen sziluettyével, égbenyúló kecses és nyugodt alakjával hozzátartozik Párizs arcvonásaihoz. S az ezeréves várossal együtt szépül és fiatalodik folytonosan.

Tíz év előtt zongorát, gépeket és jazz-bandet szállítottak a csúcsára és lett belőle rádió adóállomás. Közben megtették repülésjelző világítótoronynak, csillagvizsgáló- és időjárás megfigyelő állomásnak, falai alatt köszöntött az ötven év alatt két nemzedéket, száz szerint tizenhatalmilió látogatóit, hírségeket és szürke turistákat és látott ujjongani a lábai alatt két országos és két világkiállítást.

Körülbelül úgy szimbolizálja a vasnak, az acélnek, a gépeknek mai korát, mint a Notre Dame a kétszáz év előtti Párizst: Szent Lajosnak, tudós papjainak és egyházjogászainak keménykötésű, ihletett korát. A mérnöki vastorony csupasz bordái és szétterpesztett óriáslábai nem kevesebb nyugalmat fejeznek ki, mint a fenségesen kiegyensúlyozott kőtornyok eleven ritmusukkal, ott a Szajna partján.

Csak hogy erre a megértésre előbb meg kellett érnie korunknak. Amit a zseniális Eiffel nemcsak sejtett, de a mérnök biztos ösztönével tudott is: a széperézékek új kora jött el a huszadik században, a szociális, a hűvösen nyugodt építészeti értékelése. Ahogy a régi, középkoreleji felfogásban minden csúcsos torony fenséges és megdöbbentő játéka a köből épített erőknak és ellenőrnak, úgy kellett megéreznie a vaskorszaknak, hogy új anyagról van szó és ez a maga szuverén erejét harsogja a világba.

Nem lehet azt mondani, hogy ezt nyomban megértették volna Eiffel évtizedének legjobb szellemi. Franciaország minden évszázadban százával szüli az idők méhéből a lángelméjű újítókat. De a megértő és biztató lelkesülés ott nem nemzeti erény.

Csak kevesen tudják — s valószínűleg még kevesebben fogják most emlegetni, —

milyen ellenszenv kísérte most ötven éve a egyszerű torony felépülését.

A francia nyárspolgár, az éjjeli sétáló, a madár-étető nyugdíjas, igen annak természetesen sehogys sem tetszhetett ez az óriási villámhárító. Ezekkel az idomtalan lábakkal . . . a kilencmillió kilogramm beépített vassal. A kiállítás rendezői ezért az ötletért deresre kellene húzatni, kiállították. Hiszen ez a vastömeg fel fogja szakítani a földet és irtózatos robajjal maga alá fogja temetni az egész kiállítási parkot . . .

Írók és művészek az Eiffel-torony ellen

A kispolgár — hagyján. Az mindig mindenütt szorong. De mit szólunk ahhoz, hogy éppen a legzajosabb ellenszenv napjaiban a kiállítás kormánybiztosa, M. Alphand, levelet kapott „egy csoport író, művész és műbarát” nevében.

Kedves Honfitárs úr! — fordultak a levélírók a címzetthez — Ön lesz felelős azért a szegényért, mely most nemzetünket fenyegeti. Az Ön lelkén fog száradni, hogyha a kiállításra érkező idegenek ezrei néma útálatlaltal fogják nézni ezt az elrettentő Babel-tornyot. Csak egy kalmárszellelem

fantáziája hozhatta létre ezt a szörnyűséget. Abban a városban, mely eddig izlésre tanította a világot. Követeljük . . . satöbbi.

Az embernek a levél végén tátva maradt a szája. Nem hisz a szemének, mikor olvassa, hogy kik írták alá. Egy sereg világhíresség, köztük: *Gounod, Sardou, Coppée, Dumas, Maupassant, Sully-Prudhomme, Leconte de Lisle.*

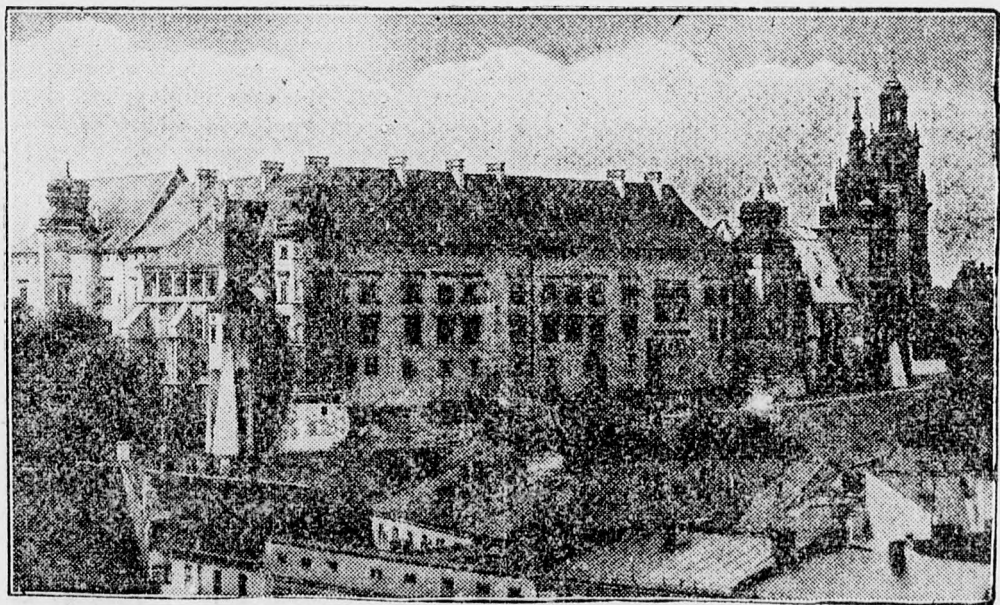
Kedves honfitárs úrnak is tátva maradt a szája. De mert egészséges humora egy percre sem hagyta cserben, mint a kiállítás vezetője, tovább építtette a tornyot. S mikor nagy dérral-dúrral megnyitották az 1889. évi kiállítást, a látogatók ott találtak egy üvegsekerevényben a történelmi jelentőségű levelet. M. Alphand úgy gondolkodott, hogy az a kis reklám nagyon jó lesz a kiállított vastoronynak. Hiszen a végén úgyis lebontják, a benne lévő vendéglővel, kávéházzal, kilátóerkéllyel együtt . . .

De nem úgy lett. Nem bontották le, sőt a szívükbe zárták, „azt a kalmárszellemt, barbárizlésű” mérnököt, aki felépítette: *Eiffel Gusztáv* urat. Pár hónap múlva pedig már az íróasztalát és a fiókszekerevényeit szállították fel a teherliftek. M. Eiffel odaköltözött a torony tetejére. A legmagasabb emeletnek az árboeszobájába helyezte át az irodáját.

És ez az Eiffel Gusztáv, aki annyi hídon, viadukton, merészívű pavilonokon próbálta ki a vas csodálatos feszítőerejét, aki elsőnek kezdte el a hidépítésben a sűrített levegő alkalmazását, a legérdekesebb reprezentánsa a tizenkilencedik századnak. Kijegyezésed benne egy világkép, mely számokból, logaritmusból, statikával és szilárdságtannal alakul ki. Egy tudós fajta, mely a legmerészebb elgondolásaival a világot akarta átívelni és a felhők magasságába röpteni a köznapok fölé emelkedő embert.

Mert Eiffel mérnök odafönt a toronyszobáskájában sem tette ölbé a kezét. Ott, közel a csillagokhoz, az aerodinamika szerelmese lett. A háromszáz méteres magasságban a repülés és a levegő-ellenállás problémáit kezdte tanulmányozni s már 1907-ben újra megjelent a földön, hogy egy autenti kis, de jól felszerelt műhelyben az aviatika mindenféle szerkesztő-feladatait próbálja megoldani. Előbb szárnyakkal és alkatrészekkel, később egész modellekkel úttörője lett a francia repülőknak: Blériotnak és társainak. Mikor pedig a világháború szólította sorompóba a feltalálókat, mindenféle világító-reflektorokkal és repülőgépen elhelyezhető gyorstűzű fegyverekkel tökéletesítette a haditechnikát.

Mindig a levegőben, mindig a háztetők és a tornyok felett járt. Mint Pasteur, mint Curiené s mint annyi nagy honfitárs, az egész emberiség fejlődését nézte a végtelenség perspektívájából.

A Wavel, Krakó mellett, a lengyelek szent hegye, ósidők óta királyi székhely. A hegy tetején épült a gyönyörű ősi lengyel királyi megerősített kastély, melynek dómjába a nemzet nagyjait temették.

... a piaci, mákszemnyi és korlátolt ebből a távlatból az ember, mint egyén és mégis mennyi áhítatot érzett sorsa iránt a múlt század orvosa, technikus és feltalálója.

Alig tizenöt éve, hogy a nyolevankilencéves aggastyán megbékélten és tökéletes harmóniában evvel a világgal, meghalt. Előbb még azokra a derék adófizetőkre, színműírókra és koszorús költőkre gondolt, akik annakidején az ég felé vivő torony lépcsőin el akarták gáncsolni. Egy halk s elégedett mosollyal ezután Zola Emil arcát idézte maga elé, az egyetlen kora nagy emberei közül, aki sürgetően s zakatoló szívvel nézte a készülő tornyot, mert megérezte, hogy az egy új építőszellemnek s egy egész korszaknak a diadaljele. Azután végrendeletet írt Eiffel úr s laboratóriumát ráhagyta a francia tudományosság hivatalos testületére. A halhatatlan toronyról nem kellett végrendelkeznie. Az már egy félszázad óta az egész világé: az ábrándos múltbanézőké és a jövő-dő csillagvizsgálóké.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Március 11-én, szombaton kezdődik a Thália operettegyüttesének kilencnapos játékciklusa Nagyváradon

Még mindenki élénken emlékszik arra a eszorra, amelyet A szomjas krokodil aratott a Thalia legutóbbi ittlétekor. Alig két hét után e hét szombatján folytatja a Thalia az előadásait. A tulajdonképpeni nyitó előadás szombaton délután lesz, amikor a Nincs sebb, mint a szerelem című operett kerül színpadra olcsó helyárrakkal. Este kilenc órakor, valamint vasárnap délután hat órakor a Szomjas krokodil szerepel műsoron.

A ciklus hátralévő hét napjában két újdonságot hoz a Thalia. Az egyik Vaszary Gábornak legújabb, Pesten közel száz előadást megért új zenés vigjátéka, amelyhe a szellemes vers-sövegeket Szécsény Mihály, az invenciózus muzeikát pedig Losonczy Dező irta. A Bubus közvetlenül a várad előadások előtt Kolozsváron játszott a kitűnő együttes igen nagy sikerrel.

A másik újdonság Halász Imre és Carlo de Friez egyszerű zenés vigjátéka, az „Örökké?” lesz.

MŰSOR:

Március 11. szombat délután 5 órakor: **Nincs sebb, mint a szerelem.** (Olcsó helyárrakkal.) Szombat este 9 órakor: **A szomjas krokodil.** Március 12. vasárnap délután 3 órakor: **Nincs sebb, mint a szerelem.** (Olcsó helyárrakkal.) Vasárnap délután 3 órakor: **A szomjas krokodil.**

Vasárnap este 9 órakor: **Bubus.** Hétfő este 9 órakor: **Bubus.** Kedd délután 5 órakor: **A hölgy hozzám tartozik.** (Olcsó helyárrakkal.) Kedd este 9 órakor: **Bubus.**

Jegyek elővételben az összes előadásokra szedatól kezdődőleg már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál naponta délelőtt 11-1 óráig és délután 4-6-ig.

KÜZGASZDASÁG

Új tisztikart választott a kézdívásárhelyi gazdakör

Saját tud. A száztíz taggal rendelkező kézdívásárhelyi gazdakör, amelyet ezeltől négy évvel szerveztek újra, folyó hó 6-án tartotta közgyűlést. Az egész Háromszéken örvendtes lendülettel megindult gazdaköri munka eredménye szépen meglátszott a kézdívásárhelyiek munkájában is, amennyiben az elmúlt négy évet úgy anyagi, valamint erkölcsi szempontból sikeresen zárták. A gazdakör munkásságát Paál Lajos elnök, majd dr. Solyom Miklós titkár ismertették. Meglepetés és örvendtes volt a pénztárnoki jelentés, melyből csodálkozva állapították meg a tagok, hogy a lelkiismeretes gazdálkodás következtében közel háromezer lei készpénzzel rendelkezik a kör. Kovácsy Bálint pénztáros felmentvényének megadása után elnök és új tisztikar választására tesz javaslatot, melyet a közgyűlés egyhangúan elfogad. Az új tisztikar tagjai:

Elnök: dr. Jancsó Béla, alelnökök: Tóth Ede és Telek Nagy Ferenc, titkár: Kanabé Sándor, jegyző: Földi István, pénztárnok: Kovácsy Bálint, ellenőrök: Török Sándor, Szabó László és Tóth Andor, gazda: Rákossy András. Diszelnök: Paál Lajos. Az új elnök részletesen ismertette munkatervét, melynek főbb vonalait az új mezőgazdasági gépbeszerzés, a munkás kérdés megoldása és a közös értékesítés megszervezése.

A budapesti Országos Mezőgazdasági Kiállításon romániai gazdák által vásárolt tenyészállatok behozatalának módja

Budapestről jelentik: Romániába a tenyészállatok behozatalához a román földművelésügyi minisztérium engedélyre van szükség. E bejelentéseket a következő címre kell intézni: Directia Zootehnica a Ministerului Agriculturii si Domeniilor Bucuresti. A kérelemben megjelölendő a behozandó tenyészállat fajta, neme, a határátlépés és rendeltetési állomás. A kapott igazolvány felmutatása esetén — amennyiben a román-magyar állategészségügyi megállapodásban előírt feltételek betartottak — a tenyészállatoknak a kijelölt bejelölt állomásokon történő behozatala simán eszközölhető.

A romániai gazdák és egyesületek állatvásárlásukat a román-magyar árucseréforralom keretében bonyolíthatják le, amely keretben alkalmazott árfolyam a hivatalosan megállapított 1 pengő = 27 lei. Ehhez járulnak a magyar és román részről számitásba vett kb. 3 százalékos költségek. A román gazdák a tervbevett vásárlásnak, illetve a megszerzett igazolványnak megfelelő leírásokat az alább felsorolt bankok egyikénél fizethetik le és a lefizetésről szóló igazolás felmutatása ellenében az országos mezőgazdasági kiállítás területén működő bankkirendeltségeknél a kiállításra kivételre eszközölnöd vásárlás céljaira a lefizetett leösszeg ellenértéke felett pengőben rendelkezhetnek.

A budapesti országos mezőgazdasági kiállításra utazó gazdák és vásárló személyi ellátásukra magukkal hozott pénznemeket a magyar határközégek által utlevélükbe, illetve a közegok által adott bárcára jegyzetessék be, hogy így a behozott pénzösszeg külföldi eredete igazolható legyen, mert csak igazoltan külföldről hozott összegek vihetők az elutasítások.

Az országos mezőgazdasági kiállítás rendezése a külföldi vásárlások előmozdítása érdekében — azonfelül, hogy a kiállításra külföldre eladott állatok szállítási díját a magyar határközégek viseli — a szállítással és vásárlással kapcsolatos költséghozzájárulás címén a vásárolt tenyészmárhák és tenyészmenek után mintegy 100—250 pengő, tenyészsertések és tenyészjuhok után pedig mintegy 10—50 pengő árvisszatérítést nyújt a külföldi vásárlónak.

Lefizetés teljesíthető:

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank javára: Bucuresti, Arad, Braşo, Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmár, Marosvásárhely, Szeben és Temesváron Banca Ardeleana, és Banca Romanoasca. Ezenkívül Bucuresti: Societatea Bancara Romana, Banvul Bucuresti: Societatea Bancara Romana, Banca Comerciala Romana S. A., Anglo Cechoslovakische & Prager Kreditbank, Arad, Kolozsvár, Temesvár: Societatea Bancara Romana.

Magyar Általános Hitelbank javára: Fiókjainál Nagyvárad, Temesvár, Brassó, Szatmármegyei Takarékpénztár Szatmár, Fiókja Marmarosziget, Marosvásárhelyi Takarékpénztár Marosvásárhely.

Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank javára: Filiale der Escomptebank Bucuresti, Temesvár, Rumänische Kreditbank Nagyvárad, Societatea Bancara Rom. Escomptebank A. G., Temesvár.

Nagyvárad új rendőrkezesztora rendet teremt az utcai forgalomban

Szabályozza a közlekedést, megszűnik a lárma

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap számunkban már megírtuk, hogy dr. Clonja Eugen átvette a nagyvárad rendőrség vezetését. Az új rendőrkezesztor hétfőn Kolozsváron a királyi helytartóságon letette a hivatali esküt. Kedden délelőtt a sajtó képviselőit fogadta. Dr. Clonja Eugen rendőrkezesztor a kölesönös üdvözlések után ismertette azokat az intézkedéseket, amelyeket a városrendészet és a közrend biztosítása érdekében hozott.

Vasárnap érkeztem meg Nagyváradra — mondotta a rendőrkezesztor — és valóban meglepett az az összekuszáltság és rendszertelenség ami a forgalomban uralkodik.

Talán egyetlen más városban sincs ilyen rendtelenség.

A járókelők előzönik az úttesteket és nyugodtan sétálgatnak a legforgalmasabb útvonalak közepén. Ha az egyik oldalról a másik oldalra mennek át úgy legalább 50 métert az úttesten tesznek meg. A járókelők így állandóan zavarják és akadályozzák az utcai forgalmat, a villamosok cseppetnek, az autók túlkölnék és a

forgalmasabb részeken zibvásári zaj uralkodik.

A sajtó útján hívom fel ezúttal is a városi polgárság figyelmét az utcákon való csendes és fegyelmezett magatartásra. Tilos az úttesteken sétálni és amennyiben a másik oldalra akarnak átmenni egyenes vonalban kell megtenniök az útát. Megakárom szüntetni a városban a villamoscsengők és

autótúlkök állandó és nyugtalanító zaját. Rendszabályozni kell a villamoson utazó közönség le és felszállását is. Ezentúl felszállni csak a hátsó ajtókon, leszállni pedig csak az első ajtókon lehet.

Öszintén óhajtom, hogy ezeket az intézkedéseimet, amelyeket ezúttal a sajtó útján közlök, mindenben értse meg és tegye magáévá a városi közönség. Nem szeretném, ha szigorú intézkedésekre volna szükség ebben az irányban, mert az már büntetéseket is vonna maga után. A város minden polgárának érdeke a belső rend és a zavartalan közlekedés fenntartása. A kifogástalan városrendészet egyben a polgárság érdeme is.

A város másik igen nagy szépségihájája az, hogy a cselédek és a szolgálók vasárnaponként előzönik a város főtereit és a város főútvonalait. Vasárnap érkeztem meg s így alkalmam volt erről személyesen meggyőződést szerezni.

A városi polgárság érdekében elrendeltem, hogy a szolgálók és szolgáló leányok ezentúl vasárnaponként csak az Eminescuparkban gyülekezhetnek és kerülniök kell a főtereiket és a főutca környékét.

Erre a körülményre felhívom a cselédartó gazdák figyelmét is, akiknek kötelességük, hogy az intézkedésről tájékoztassák szolgálóikat. Amennyiben ez a felhívásom nem vezetne eredményre kénytelen leszek ebben az irányban is szigorú intézkedést életbe léptetni.

Dr. Clonja Eugen rendőrkezesztor ezután megköszönte a sajtó munkatársainak figyelmét és közös munkára hívta fel őket.

Societatea Bancara Romana, Societatea Bancara Romana Brasso.

Angol-Magyar Bank javára: Banca Timisoara si Societate Comerciala, Bucuresti, Timisoara. Banca de Agricultura si Casa de Pastrare Kolozsvár, Banca de Seont din Marosvásárhely, Societatea Bancara Romana Arad, Brasso, Banca Romanoasca Nagyvárad, Banca Agrara din Nagyvárad, Casa Noastra Szatmár, Marmarosziget.

A közmunkaszolgáltatás elengedését kéri a nagybányai bányamunkások.

Saját tud. A bányavilégi bányaalakalmazottak emlékiratot küldtek a munkaügyi miniszterhez. Az emlékiratban nyilatkoznak nehéz helyzetükre és kéri, hogy a miniszter mentse fel őket a kötelező munkaszolgálat alól. Mint ismeretes, az újabb törvények értelmében a lakosság egy évben öt napon keresztül köteles a köz érdekében dolgozni, ha azonban ezen személyesen nem vehet részt, pénzmegváltást kell fizetni. A munkások az emlékiratban kifejtik, hogy kevés bérük miatt a közmunkaszolgálaton nem vehetnek részt személyesen, mert ezáltal a fizetésük olyan összeggel csökkenne, amit nehezen hevernének ki. Viszont a pénzmegváltást sem tudják kifizetni. A munkásság reméli, hogy mindenben indokolt kérésének a miniszterium eleget tesz.

A világ legmagasabb élő fáját Kaliforniában találták meg.

Newyorkból jelentik: A világ legmagasabb élő fáját az Egyesült Államok erdőzeti hivatala találta meg a kaliforniai Humboldt Stake parkban, melynek óriási sequoia-fája 109 és fél méter magas, tehát 5 méter 70 centiméterrel javítja meg Ausztrália legmagasabb eukaliptusz-fájának világrekordját.

CONVOCALE. Rimanóczy Fabrica de Mobile si Parchete S. A. in lichidare Oradea va tina a XVI-a adunare generala anuala in ziua de 17 Martie 1939 orele a. m. in birourile Casei de Pastrare din Oradea (str. Alexandri No. 2) la care invita pe D-nii actionari. Program: 1. Raportul consiliului de administratie asupra rezultatului gestiunii anului 1938, stabilirea pe exercitiu 1938 si terminarea definitiva a lichidarii. 2. Raportul Comitetului Censorilor asupra examinarii canturilor de incheiere. 3. Darea dispensatiilor. — Exemplarul original al bilanțului pot fi văzut de D-nii actionari in birourile fabricii pe timpul oarilor oficiale a. m. incepand dela 1 Martie 1939. Oradea, la 1 Martie 1939.

A nagyvárad mozgóképszínházak műsorai:

DORIAN: ALIBI.
CORSÓ: CIRKUSZ.
APOLLÓ: HAJNALHASADÁS.

Folyóirat-szemle

Megjelent az Utunk című folyóirat március havi száma. A gazdag tartalomról kiemeljük a következőket: Dr. Czapik: XI. Pius. — Zadravec: A bójt szépit, Pinter József: Szaggassátok meg sziveteket. — Wimmer A.: Járjuk az utat és énekeljünk. — Dr. Szivos: A Terra-bolygó szerelmesei. — Dr. Schmiéd: A katolikus műveltség. — Róth: Koldusok. — Müller: A szentek, mint emberek. — Dr. Tóth: Es bocsásd meg a mi vétkeinket. — Csávossy: A szenvedés ajjele. — Szab: Isten gyermekei vagyunk. — Mellau: Buvárkodom a lelkemben. — Petrucl: Figyelmeztető. — Schnattner: Jézus, Mária... — Irodalom — Korda r. t. kiadása. Előfizetési díj egy évre 175 lei, fél-évre 90 le.

Archiadetesek

- Adás-vétel**
szavanként 3 lei
- Spárga tövek**
elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Árpád szőlőjében. Nagyvárad, Cal. Ruinelor 1. (Petőfi-u. végén).
- Egy**
hármassablak és ablak-szárnyak, üveges ajtók eladó. Nagyvárad, Str. Petőfi 10.
- 2 méteres**
fikusz s filodendron eladó. Nagyvárad, Str. Alexandri 51.
- Herbst**
óra, ékezeráruház. Regele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad. Doxa, Omeza óra 800—1000 lei és feljebb. Schaffhauseni óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Vaszek arany, ezüst, briliáns ékszereket arany órákat.
- Papiszabóság**
Kovács, Cluj, Str. Regina Maria 20. — Jutányos árak.
- Lakás**
szavanként 3 lei
- Kiadó**
3 szobás utcai lakás. — Nagyvárad, Saguna-u 7. sz. Nem modern. — Ugyanott kredenc-szekrények eladó.
- Kiadó**
Nic. Jorga 17. és Pável-u. 20. alatt I. és II. emeleti 4 és 2 szobás modern lakások. Értekezni: Balogh ingatlaniroda, Nagyvárad, Pável-utca 16. szám.
- Eladó**
prima téglaház potomárért, a székesegyház mellett, gazdálkodásra kiválóan alkalmas 1x3 és 4x1 szobás lakásokkal, terrasz, nagy pince, 40 méter front, vízvezeték, villany, „HORVÁTH” ingatlaniroda, Nagyvárad, Regele Ferdinand 16. szám.

LEGUJABB

Ghandi éhségsztrájkja ismét győzött

A rajkoti maharadzsa rákényszerítette, hogy népének alkotmányt adjon

Londonból jelentik: Hétfőn a késő éjszakai órákban rendkívüli minisztertanácsra gyűlt össze az angol kormány, mert nyugtalanító hírek érkeztek Indiából, hogy a rajkoti maharadza önkényuralma miatt általános indiai fölkelés támad, ha Ghandi belepusztul a maharadza merevsége miatt kezdett éhségsztrájkjába. A minisztertanács Lansbury pacifista képviselőtől kapott értesülések folytán gyűlt össze. A képviselő telefonon beszélgetést folytatott az indiai angol alkirályal, ki azt közölte, hogy India apostolának állapota aggasztóra fordult

az éhségsztrájk miatt. Ágya körül kedvenc tántványai fekszenek a gyékényeken és szent énekeket énekelnek. Ujdelhiből repülőgépen érkezett egy szakorvos a nagybeteg ágyához.

Ujabb jelentés szerint az indiai alkirály közvetítésére megszűnt az ellentét Ghandi és a rajkoti maharadza között. A maharadza elhatározta, hogy mégis ad alkotmányt népének. Kedden délelőtt Ghandi abbahagyta az éhségsztrájkot, amelyet élete végéig folytatott volna, ha az önkényesen uralkodó maharadza nem jobbitott volna népe sorsán.

Nagyon zavaros a helyzet a cseh-szlovák-kárpátorosz államszövetségben

Ellentmondó hírek a szlovák elszakadás kimondásáról. A prágai kormány cáfolja, hogy Volosint lemondásra szólította volna

Pozsonyból jelentik: Egyes hírek szerint a Tiso-kormány hétfőn késő estig tartott minisztertanácsot elhatározta, hogy az eddigi cseh-szlovák közös politika utjáról nem tér le, hanem tisztázza és pontosabb körülírással rendezi a pozsonyi és prágai kormány között a hatásköröket. Ezzel ellentétben a szlovák fővárosban hétfőn olyan hírek is terjedtek el, hogy Szlovákia kimondta Csehországtól való elszakadását. A minisztertanácsról kiadott jelentés szerint azonban ez nem következett be és Szlovákia megmarad a Cseh-Szlovák Kárpátorosz szövetséges államrendszer alapján. A vitás kérdéseket tárgyalások útján próbálja elrendezni.

Prágából jelentik: A Cseh Távirati Iroda cáfolja azt a hírt, miszerint a prágai központi kormány felszólította volna Volosint kárpátorosz miniszterelnököt, hogy vonuljon vissza állásától.

Revaj kárpátorosz minisztert pénzügyi okokból távolította el Prága.

Berlinből jelentik: A német lapok részletesen foglalkoznak Revaj ruszin miniszterelnök lemondásával. Ugy tudják, hogy Revaj elmozdítása különösen pénzügyi téren mutatkozó nehézségek miatt következett be. A német lapok szerint pénzügyminiszeri tárcát Prhala tábornok veszi át és így most már teljes lesz a központi kormány befolyása a kárpátorosz kormányra. Lengyelországban nyugtalanságot keltett a miniszterváltás és

attól félnek, hogy az új miniszter lengyelelles politikát fog folytatni.

Prágában izgalom van a szlovák elszakadás hírek miatt. Titkos tárgyalások Revaj és a szlovák vezetők között.

Pozsonyból jelentik: Az esti órákban már úgy látszott, hogy mégis csak megegyezés jött létre Tiso kormánya és a prágai központi kormány között. A minisztertanács befejezése után mégis olyan hírek terjedtek el, hogy a szlovák kormány elutasította a prágai kormány által követelt hűségnyilatkozatadást. Prágában nagy izgalommal várják a fejleményeket és remélik, hogyha politikai téren nem is, de gazdasági téren az önállóságra törekvő Szlovákiával még mindig lehet megegyezést létrehozni.

A Pozsony és Prága közötti ellentét még koránsem ért véget. Ugy tudják, hogy Revaj, az elmozdított kárpátorosz miniszter is tárgyalt Pozsonyban Sidorral, a szlovák prágai államminiszterével és Mach Sándor szlovák propaganda-főnökkel, s a szlovák és kárpátorosz együttműködés tervét terjesztette eléjük. Ezt azonban Prágában megtudták és tulajdonképpen ez volt az oka, amiért Revajt elmozdították a miniszterségből.

A Pozsonyban megjelenő „Grenzbote” című lap értesülése szerint az Ukrán Nemzet Egység Párt tiltakozott a kárpátaljai kormány átszervezése ellen. Pozsonyban egyébként úgy tudják, hogy a szlovák kormány még a héten megkísérelni önállósági jogai fenntartása mellett a Prágával való megegyezés létrehozását.

Negrin és Del Vayo Párizsba érkezett

A francia kormány nem ad nekik letelepedési engedélyt. — Az új madridi köztársasági kormány fölvette az érintkezést Franco tábornokkal

Toulouseból jelentik: A repülőter parancsnokának jelentése szerint kedden délelőtt újabb hat utas érkezett Spanyolországból. Közöttük van két köztársasági miniszter és néhány magasrangú tisztviselő. Párizsi jelentés szerint Negrin volt köztársasági miniszterelnök és Del-Vayo külügyminiszter Toulouseból Párizsba utazott. A fran-

cia lapok úgy tudják, hogy a francia kormány nem ad engedélyt a volt spanyol köztársasági miniszterelnöknek a Párizsban vagy Párizs környékén való letelepedésre. A volt spanyol köztársasági kormányzat többi tagjai egyébként egyelőre Toulouseban maradtak.

Párizsból jelentik: A francia sajtó megállá-

pítja, hogy Anglia és Franciaország már egy héttel ezelőtt tudta Castado köztársasági ezredes kormányalakítási terveit. Az is lehetséges, hogy Castado szándékát Franco tábornok is helyeslően fogadta. A Jour szerint Castado ezredes legutóbbi párizsi tartózkodása alkalmával nemcsak Azanával folytatott tárgyalásokat, hanem a párizsi angol nagykövettel is. Madridi jelentés szerint egy magasrangú köztársasági katonatiszt érkezett Burgosba. Lehetséges, hogy ez a katonatiszt maga Castado, aki már a fegyverszüneti tárgyalásokat akarja megkezdeni Franco tábornokkal.

Az olasz lapok szerint amióta leverték a kommunista uralmat a köztársasági Spanyolországban és a mérsékelt irányú politikusok kerültek kormányra, minden remény meg van a békés megegyezésre. Az angol kormány is teljes befolyását felhasználja a béke létrehozására. Mint Barciából jelentik a város lakossága fellázadt a kommunisták ellen és lerázta magáról a vörös diktátorok uralmát.

Madridből jelentik: Az új spanyol köztársasági kormány a következőkből áll: Elnök: Miaya tábornok, hadügyminiszter: Castado ezredes, külügyminiszter: Besteiro professor, belügyminiszter: Vasconcellos.

Franco tábornok Spanyolország régense.

Hendajból jelentik: Egyre jobban megerősítik azt hírt, hogy Franco tábornok Spanyolországban vissza akarja állítani a monarchiát. Mig effelől alkotmányt készítenek, Franco tábornok régensként veszi át az ország vezetését.

Beck lengyel külügyminiszter április első napjaiban utazik Londonba

Varsóból jelentik: Jól értesült körök úgy tudják, hogy Beck lengyel külügyminiszter április 1-én, vagy 2-án utazik Londonba.

Meghalt Zsitvay Géza kuriai tanácselnök

Budapestről jelentik: Hétfőn este 66 éves korában meghalt Zsitvay Géza dr. a Kuria tanácselnöke, Zsitvay Tibor nyugalmazott igazságügyminiszter testvérbátyja.

Német-Magyar Társaság alakult Bécsben

Bécsből jelentik: Hétfőn, itt Bécsben, megalakult a Német-Magyar Társaság. A társaság elnökekül Gleisse-Hortenau német birodalmi minisztert kérték fel. A megalakuló ülésen résztvett a magyar kormány részéről Darányi Kálmán házelnök, Teleky Mihály földművelésügyi miniszter és Zsindely Ferenc közoktatásügyi államtitkár, valamint Sztójai Döme berlini magyar követ. Az ülésen Ribbentrop német külügyminiszter és a német birodalmi kormány is képviseltette magát.

Cronin:

Ezt látják a csillagok...

A világhírű szerzőnek ez a főmunkája az angol bányavidéken játszódik le. Mély és megható emberi sorsok sokasága adja meg az átalakuló angol világbirodalom tökéletes korpét. Ritkán látott be valaki annyira a hatalmas birodalom belső válságainak titkaiba, mint Cronin, aki a változó földi sorsokat a változatlanul örök csillagok fényénél mutatja be. — Cronin embereket alkot; embereinek sorsa valóság, minden tettük mély szükségességből ered és ezért, életük az egész emberiség tipikus vonásait tükrözi. Humor és tragikum váltogatják egymást könyvében és ért hozzá, hogy mindkettőből tökéleteset nyújtson.

A könyv ára füze 314 lei, kötve 414 lei.